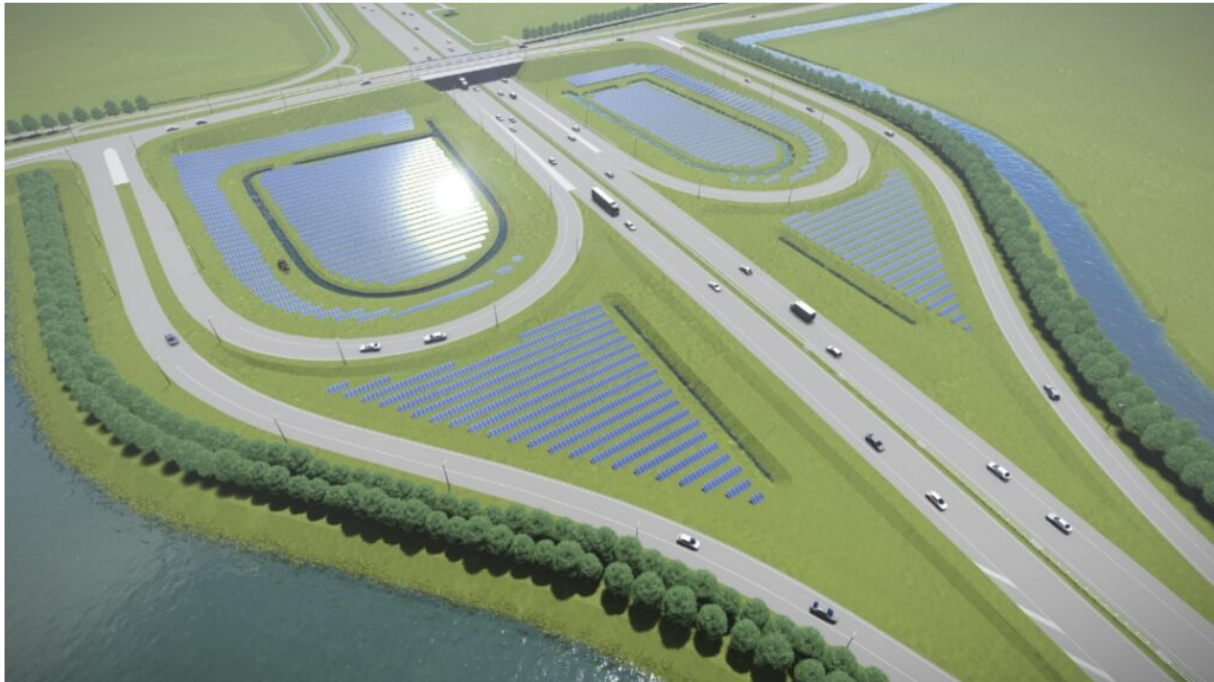

Zon langs de A7: aanpak en lessons learned

Noord-Holland onderzoekt opties om duurzame energie op te wekken langs snelwegen. Eén van de pilotprojecten is 'Zon langs de A7'. Francois Bonajo (Rijksvastgoedbedrijf) en René Houtwipper (Ecorus) vertellen over de aanpak van dit project en delen de lessen die ze al hebben geleerd.

Impressie van knooppunt Middenmeer met zonnepanelen langs de A7 (bron Biedboek.nl)
Tekst: Norbert Cuiper

Langs de snelweg A7 tussen Hoorn en Den Oever worden vier op- en afritten bij Wognum, Abbekerk, Medemblik en Middenmeer voorzien van zonnenvelden. Dat gebeurt in het kader van 'Zon langs de A7', één van de eerste tien pilotprojecten van het OER-programma. Het pilotproject is onderdeel van de Regionale Energiestrategie (RES) van Noord-Holland Noord. Door dubbel ruimtegebruik van op- en afritten wordt efficiënt omgegaan met de schaarse ruimte.

Pilotprojecten

Rijkswaterstaat onderzoekt of in de toekomst meer op- en afritten langs de A7 van zonnenvelden kunnen worden voorzien. "De pilotprojecten leveren een bijdrage aan de energietransitie. Daarnaast zijn ze bedoeld om ervaring op te doen, om te kijken wat wel en wat niet werkt," zo vertelt [Francois Bonajo](#). Hij is projectmanager hernieuwbare energie bij het Rijksvastgoedbedrijf. Een deel van de Rijksgronden kan het Rijksvastgoedbedrijf aanbieden aan de markt.

Verkenning vooraf

Zon langs de A7 is een kansrijk initiatief. Uit een verkenning bleek dat op de vier knooppunten in totaal ongeveer 5,5 hectare beschikbaar is voor zonnepanelen. Dat is goed voor circa 5,5 MW aan productiecapaciteit voor groene stroom.

Voorafgaand aan de openbare inschrijving is eerst een marktconsultatie gehouden, vertelt Bonajo. "De haalbaarheid van het project leek lastig: netcongestie, een relatief klein oppervlak verdeeld over vier locaties, twee grondeigenaren en twee betrokken gemeenten. De marktconsultatie gaf een wisselend beeld."

Toch schreven meerdere partijen zich in, waarna het project werd gegund aan [Ecorus](#). Dit bedrijf heeft sinds 2016 ervaring met de ontwikkeling en realisatie van zonneparken, onder andere langs snelwegen. "Wij hebben de opdracht gegund gekregen omdat ons participatieplan voldeed aan het beleid van de gemeenten," zegt [René Houtwipper](#). Als projectmanager van zon op land-projecten bij Ecorus is hij verantwoordelijk voor het project Zon langs de A7.

Planning en uitvoering

De voorbereiding van Zon langs de A7 is inmiddels gestart, maar degenen die verwachten dat de zonnepanelen dit jaar al worden geplaatst moeten geduld hebben. “Ontwikkelaars krijgen van ons twee jaar de tijd om hun plannen verder uit te werken. Dat is in de voorovereenkomst vastgelegd. Daarna wordt het opstalrecht gevestigd en kan worden begonnen met de realisatie,” zegt Bonajo. Houtwipper: “Ik denk dat we heel optimistisch zijn als we over twee jaar aan de uitvoering toe zijn, maar we streven daar wel naar. Er is al voorwerk verricht, maar er is nog geen vergunning en nog geen netaansluiting. We hebben de voorovereenkomst getekend, maar de planvorming en participatie moeten nog gebeuren. Het kost tijd om dat zorgvuldig te doen.”

Samenwerking

Ook de samenwerking met andere partijen kost tijd, voegt Houtwipper toe. “We werken niet alleen samen met het Rijksvastgoedbedrijf, maar ook met Rijkswaterstaat, provincie Noord-Holland, gemeenten, het Hoogheemraadschap, maar vooral ook met mensen die wonen of werken in de directe omgeving. Al die partijen zijn betrokken in dit project.” Het project gaat over vier locaties, in twee gemeenten en met twee grondeigenaren, zegt Bonajo. “Dat maakt het niet eenvoudiger, niet voor ons, noch voor Ecorus.”

Vogelvlucht

Zon langs A7 bij knooppunt Abbekerk. Schets van VlugP Buro voor Stedenbouw en Landschapsarchitectuur uit Amsterdam

Standaardwerk of innovatie?

Voor Zon langs de A7 is gekozen voor zonnepanelen op de grond, langs de berm. Dat is de meest gangbare methode, zegt Bonajo. “Dat is relatief eenvoudig. Bij zonnepanelen op bijvoorbeeld geluidswallen is de situatie complexer dan als panelen op de grond worden geplaatst, zowel in technische als in juridische zin. Dat brengt diverse vragen met zich mee, zoals: is het geluidsscherm sterk genoeg om de panelen te dragen, is het veilig genoeg, hoe regelen we het juridisch goed? Dat vergt extra onderzoek en inspanningen om dat goed te regelen.”

Houtwipper: “Het is ook mogelijk om parkeerplaatsen langs de snelweg of zelfs de snelweg zelf te overkappen met zonnepanelen, maar dat is nog experimenteel en innovatief. Als we dat zouden doen moet er een uitgewerkt plan komen dat de veiligheid garandeert. Dat vergt enorme voorinvesteringen. En dan moet je altijd nog afwachten of zo'n plan wordt geaccepteerd. Voor Zon langs de A7 zetten we vooral op zonnepanelen op de grond, dus geen overkappingen.”

Efficiënte en slimme aanpak

Het meest efficiënt is het plaatsen van zoveel mogelijk zonnepanelen in een veld, zegt

Houtwipper. “We willen de ruimte optimaal benutten. In de praktijk moeten we echter ook rekening houden met andere zaken, zoals dat de zonnepanelen toegankelijk zijn voor onderhoud. Ook moeten we ervoor zorgen dat het zonnenveld op een slimme manier kan worden aangesloten op het net, via een bestaande aansluiting, of anders via een nieuwe aansluiting. Bij een nieuwe aansluiting moet een kabel worden getrokken naar een onderstation, liefst in de buurt. Dit bepaalt niet alleen de kosten en de terugverdiëntijd, maar ook de belasting op het elektriciteitsnet.”

Netcongestie verminderen

“Ook een relatief klein project zoals Zon langs de A7 heeft impact op de netbalans. Om netcongestie te verminderen zoekt Ecorus een bestaande netaansluiting, legt Houtwipper uit. “We hebben de samenwerking gezocht met FastNed, die bij twee van de vier locaties een laadstation heeft. Die laadstations hebben al een aansluiting, maar ook een behoefte aan elektriciteit. We gaan met elkaar verkennen wat er mogelijk is. Ook kijken we naar een windpark en een bedrijventerrein, die ons kunnen helpen met een bestaande netaansluiting.”

Landschappelijke inpassing

Houtwipper: “Landschappelijke inpassing is altijd het beginpunt, bij elk zonnepark. Dit is belangrijk om draagvlak te creëren in de omgeving. Bijna iedereen is voorstander van de energietransitie, maar als er wordt gepraat over windmolens of zonneparken in de eigen achtertuin ligt het anders. We betrekken er daarom altijd een landschapsarchitect bij. We hebben dat voor dit traject al gedaan. Bij de voorinschrijving toonden we al enkele ideeën voor de landschappelijke inpassing bij de A7. Zo wordt er ook met veel aandacht gekeken naar behoud van het bestaande groen.”

Participatie omwonenden

“We kijken met de omgeving naar mogelijkheden om extra waarde toe te voegen aan zonnenvelden. Omwonenden hebben vaak goede ideeën waar we gebruik van willen maken bij de uitwerking van dit project,” vertelt Houtwipper.

Bonajo: “Een omwonende heeft veel meer feeling met de buurt en weet wat er leeft en wat goed is voor de omgeving. Die inbreng is waardevol.”

Houtwipper: “Eens. We willen de communicatie met de omgeving in een zo vroeg mogelijk stadium opzoeken. Dat is nodig, als je gedurende 25 jaar goede burens van elkaar wilt zijn.” Omwonenden worden bij Zon langs de A7 betrokken vanuit Ecorus, zegt Houtwipper. “Mijn doel is het dat het communicatie- en participatieplan wordt gedragen door de hele projectgroep met opdrachtgevers. Dit plan houdt onder meer in het organiseren van een informatieavond, het benaderen van alle relevante partijen, en het opzetten van een website ten behoeve van het project. Ook de keukentafelgesprekken horen hierbij en zijn minstens zo belangrijk als de grote bijeenkomsten. Het gaat om het proces, de inhoud en de participatie.”

Financiële participatie

Ook financiële participatie is belangrijk voor omwonenden, zegt Houtwipper. “Hoe dat wordt ingevuld hangt af van de wensen en beleid van de gemeenten, maar ook van de behoefte van omwonenden. Zitten die te wachten op een omgevingsfonds waaruit lokale projecten en verenigingen financieel kunnen worden gesteund? Of willen ze energiearmoede bestrijden door de energietarieven omlaag te brengen? Medemblik en Hollands Kroon hebben aangegeven dat ze dit laatste belangrijk vinden.”

Voor financiële participatie bestaan vier opties: financiële deelname via aandelen of obligaties, een omwonendenregeling (waarbij omwonenden voordeel ontvangen, zoals korting op groene stroom of een bijdrage voor verduurzaming van hun woning), een omgevingsregeling (zoals een bijdrage aan een groen- of duurzaamheidsfonds), en lokaal eigendom oftewel mede-eigenaarschap.

“Wij gaan verkennen welke van de vier opties passend zijn bij dit project”, zegt Houtwipper. “In de verkenning werken we samen met Zonnepanelendelen.nl. Daarnaast zullen we ook contact onderhouden met lokale energiecoöperaties, zoals de Noord-Hollandse Energiecoöperatie (NHEC).”

Uitvoerbaarheid

Bonajo: “In onze biedboeken proberen we ook rekening te houden met lokale wensen en het beleid van de gemeente. Dat hebben we in dit project ook gedaan. Zo is het participatieplan getoetst aan het gemeentelijk beleid, dat Hollands Kroon en Medemblik hebben opgesteld. We hebben er ook op gestuurd dat de twee gemeenten uniform beleid op dit vlak hebben. Daarmee

voorkom je verwarring over de uitvoering, als het projectgebied verdeeld is over twee gemeenten, zoals bij Zon langs de A7. Bij alle knooppunten gelden dezelfde voorwaarden.”

Impact op lange termijn

Zon langs snelwegen is een goede investering, zegt Houtwipper. “In alle RES’en zie je dat zon langs snelwegen als no-regretgebieden worden beschouwd. Al die stroken zijn bijna allemaal ingekleurd. Ik vind dat ook logische plekken om zonnepanelen neer te leggen. In een weidevogelkerngebied of een Natura 2000-gebied moet je dat niet willen, maar veel locaties langs bestaande infrastructuur zijn in potentie kansrijk. De kennis en ervaringen die wij met zijn allen opdoen bij dit project kunnen wij allemaal gebruiken voor toekomstige ontwikkelingen. Daarmee zijn we bezig voor de lange termijn.”